26.9.2023

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Seppo Sivula, SM
Jorma Kantola, SM
Jukka Tukia, SM
Ari Evwaraye, SM
Suvi Pato-Oja, SM

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallintovaliokunta keskiviikko 27.09.2023 klo 11.15 / K 2/2023 / Sisäministeriön asiantuntijalausunto

Eduskunnan hallintovaliokunta on kutsunut sisäministeriön kuultavaksi asiassa K 2 /2023 koskien hallituksen vuosikertomusta 2022. Teemana on hallintovaliokunnan mietintöjen pohjalta hyväksyttyjen eduskunnan lausumien tiivis tilannepäivitys myös hallitusohjelma huomioiden.

Asetietojärjestelmän kehittäminen EV 2/2020 vp - HE 101/2019 vp (Poliisitarkastaja Seppo Sivula)

1. Eduskunta edellyttää hallituksen ensisijaisesti huolehtivan siitä, että ennen ampuma-aselain 25 §:n voimaantuloa nyt säädettävän lain nojalla varmistutaan nykyisen tietojärjestelmän kehitystyöstä ja muista toimenpiteistä niin, ettei jää epävarmuutta aseturvallisuuden, elinkeinonharjoittajien tarpeiden ja oikeusturvan, asetietojärjestelmän eheyden ja luotettavuuden tai muiden asiassa merkityksellisten seikkojen suhteen; sekä

Ampuma-aselain 25 §:ssä tarkoitettuja Ilmoituksia varten on laadittu sähköiset lomakkeet, joilla ase-elinkeinonharjoittaja voi tehdä ilmoituksen asetietojärjestelmään. Poliisihallitus käyttää sähköistä asiointialustaa, jolla ase-elinkeinonharjoittajat toimittavat vaaditut ilmoitukset poliisille. Ase-elinkeinonharjoittajan tekemät ilmoitukset syötetään toistaiseksi käsin tietojärjestelmään. Syöttöjä tehdään Poliisihallituksessa ja joissakin poliisilaitoksissa.

Asetietojärjestelmän kehitystyö on joiltain osin viivästynyt. Yksityishenkilöiden lakisääteiset sähköisen asioinnin palvelut tulevat kuitenkin käyttöön suunnitellussa aikataulussa. Asetietojärjestelmän ensimmäisen tuotantojulkaisun arvioitu käyttöönottoajankohta siirtyy Poliisihallitukselta saadun arvion mukaan marraskuuhun 2025.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Järjestelmän kehittäminen jatkuu hankemuotoisena vuosina 2025-2027, jotta tavoitteiden mukainen järjestelmä saadaan toteutettua. Hanketta on esitetty jatkettavaksi 30.6.2027 asti.

2. Eduskunta edellyttää hallituksen toissijaisesti antavan eduskunnalle hallituksen esityksen ampuma-aselain 25 §:n voimaantulon lykkäämisestä 1.11.2020 jälkeiseen ajankohtaan, mikäli edellä 1 kohdassa tarkoitettua varmuutta ei joiltakin osin ole.

Hallitus ei ole antanut eduskunnalle hallituksen esitystä ampuma-aselain 25 §:n voimaantulon lykkäämisestä.

Kansalaisaloitteeseen KAA 5/2019 vp liittyvä eduskunnan lausuma EK 5/2021 vp (Lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola)

Eduskunta totesi seksuaalirikoksesta Suomessa tuomitun oleskeluluvan peruuttamista ja karkotusta koskeneesta kansalaisaloitteesta KAA 5/2019 vp antamassaan lausumassa EK 5/2021 vp seuraavaa:

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii seksuaalirikoksiin ja törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten nopeasta ja tehokkaasta maasta poistamisesta sekä varmistaa muutoinkin kansalaisten turvallisuuden tunteen, rikosten uhrien ja asianosaisen itsensä oikeusturvan parantamiseksi entistä sujuvammat käsittelyprosessit rikosasioissa sekä antaa hallintovaliokunnalle selvityksen tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista vuoden 2022 syysistuntokauden alkuun mennessä.

Eduskunta on hylännyt kansalaisaloitteeseen sisältyvän ehdotuksen.

Sisäministeriön hallintovaliokunnalle antama selvitys

Sisäministeriö on 9.9.2022 antanut selvityksen kansalaisaloitetta KAA 5/2019 vp koskeneeseen eduskunnan lausumaan liittyen seksuaalirikoksesta Suomessa tuomitun oleskeluluvan peruuttamiseen ja karkotukseen. Selvityksessä kuvataan tarkemmin karkottamista koskevaa lainsäädäntökehystä ja käytäntöä, kuten kolmansien maiden keskeistä roolia palautusten toimimattomuudessa. Eduskunnan lausuman pohjalta ei toteutettu lainsäädäntömuutoksia.

Pääministeri Orpon hallitusohjelma

Hallitusohjelman luvussa 10.3 Maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikka on seuraava kirjaus:

Hallitus tuo kuitenkin eduskuntaan viimeistään kevätkaudella 2024 ainakin seuraavat ulkomaalaislain muutosesitykset:

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

- Kansainvälisen suojelun asema lakkautetaan, siihen perustuva oleskelulupa poistetaan ja asetetaan maahantulokielto, jos henkilö syyllistyy Suomessa vakavaan rikokseen, joka vaarantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta tai jos henkilö vaarantaa kansallista turvallisuutta. Palautuskieltoa ei loukata.

Sisäministeriössä on asetettu hanke, jossa toteutetaan mm. yllä viitattu suojeluaseman lakkauttamista koskeva hallitusohjelman kirjaus. Hanketyö on aloitettu. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa kevätistuntokaudella 2024, tavoitteena on maaliskuu.

Hallitusohjelman luvussa 10.3 Maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikka on osana vapaaehtoisen paluun ja maasta poistumisen pakettia seuraava kirjaus:

- Mahdollistetaan henkilön säilöönotto yleisen järjestyksen ja turvallisuuden perusteella ja säilöönoton jatkaminen 12 kuukauden ajan nykyisen kuuden kuukauden sijaan. Lisätään säilöönoton mahdollisuuksia vakaviin rikoksiin syyllistyneille.

Säilöönottoa ja maahantulokiellon määräämistä koskeva ulkomaalaislain muutoshanke on perusteilla ministeriössä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2024.

Arpajaislain muuttaminen EV 226/2021 vp - HE 135/2021 vp (Neuvotteleva virkamies Jukka Tukia)

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sisäministeriön asetuksessa VN/23729/2021 määriteltyjen vuorokausi- ja kuukausikohtaisten pakollisten enimmäistappiorajoitusten laskemiseksi tunnistautuneena pelattavien rahapelien osalta.

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva rahapelien toimeenpanosta aiheutuvien haittariskien ja haittojen arviointiryhmä antoi joulukuun 2022 lopussa kehittämissuosituksia tappiorajoista osana pelirajoituskokonaisuuden toimivuuden arviointia. Arviointiryhmä katsoi, että nykyinen kuukausikohtainen enimmäistappioraja on korkea ajatellen pelaajien kokonaisuutta ja etenkin, jos raja suhteutetaan yleiseen tulotasoon. Tappiorajat eivät arviointiryhmän mukaan ehkä toimi optimaalisesti rahapelihaittojen torjunnan näkökulmasta. Arviointiryhmä antoi suosituksen voimassa olevia enimmäistappiorajoja matalimmista rajoista ja totesi, että fyysisten rahapeliautomaattien kohdalla olisi syytä arvioida erillisten tappiorajojen asettamista.

Sisäministeriö käynnisti tammikuussa 2023 esiselvityshankkeen, jonka tehtävänä oli arvioida rahapelijärjestelmää ja tuottaa tietoa hallitusohjelmaneuvotteluiden tueksi. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus uudistaa Suomen rahapelijärjestelmää avaten sitä lisenssimallilla kilpailulle viimeistään 1.1.2026. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta. Lisenssijärjestelmän piiriin kuuluisivat lähtökohtaisesti online-kasinopelit ja online-vedonlyönti. Edelleen hallitusohjelmassa todetaan, että selvitetään pelikoneiden siirtämistä erillisiin valvottuihin tiloihin ja että kuluttajalle mahdollistetaan pelaamisen eston hankkiminen yhdeltä alustalta

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

kaikkiin lisensoituihin palveluihin ja varmistetaan muut tarvittavat pelihaittojen hallintakeinot.

Tarkoitus on, että rahapelijärjestelmän uudistamista koskevassa lainsäädäntöhankkeessa selvitetään ja arvioidaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti, minkälaiset pelihaittojen hallintakeinot olisivat uudessa rahapelijärjestelmässä tarkoituksenmukaisimpia ja toimivimpia rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen torjumiseksi. Tämän vuoksi sisäministeriössä ei toistaiseksi ole käynnissä erillistä asetusmuutosvalmistelua enimmäistappiorajoja koskien.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus panostaa ongelmapelaajien ja heidän läheisilleen tarjottavien erilaisten tuki- ja hoitopalvelujen saatavuuteen sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluihin.

Sisäministeriöllä ei ole asiakokonaisuuteen lausuttavaa. Lausumassa viitattujen tuki- ja hoitopalvelujen saatavuus kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan ja talous- ja velkaneuvonnan palvelut kuuluvat oikeusministeriön toimialaan.

Ulkomaalaislainsäädäntöön ja toimintaohjelman toimeenpanoon liittyvät kysymykset EV 63/2020 vp - HE 65/2020 vp (Lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola)

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, miten työnantaja voi nykyistä luotettavammin varmistua kansainvälistä suojelua hakeneen ulkomaalaisen työnteko-oikeudesta ja että hallitus tarvittaessa ryhtyy asianmukaisiin lainsäädäntötoimiin.

Hallintovaliokunta on lausunnossaan HaVL 21/2022 vp - K 2/2022 vp todennut seuraavaa:

”Vuosikertomuksessa viitataan laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastaiseen toimintaohjelmaan, johon on turvapaikanhakijoiden työntekoon liittyen kirjattu kaksi toimenpidettä: toimenpide 45: ”Tarkastellaan, miten työnantaja voi nykyistä luotettavammin varmistua kansainvälistä suojelua hakeneen ulkomaalaisen työnteko-oikeudesta ja toteutetaan tarvittaessa asiaan liittyvät lainsäädäntömuutokset.” ja toimenpide 46: ”Selvitetään, kuinka käytänteitä turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeustodistusten myöntämisessä voitaisiin parantaa palvelemaan tarkoitustaan nykyistä paremmin.”

Valiokunta toteaa, ettei se ole arvioinut mainittua LAMA-ohjelmaa ja sen toimenpiteiden hyväksyttävyyttä. Valiokunta katsoo, että lausuma 2 tulee säilyttää.”

Pääministeri Orpon hallitusohjelma

Hallitusohjelmassa ei ole kirjauksia turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeuteen liittyen. Hallitusohjelman luvussa 10.3 Maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikka on sen sijaan seuraavat kirjaukset:

- Hallitus huolehtii, ettei turvapaikkaprosessista tule työnhaun ja työperäisen maahanmuuton väylä.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

- Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden kaistanvaihto työperäisen maahanmuuton puolelle estetään. Turvapaikkaprosessin aikana saatu työpaikka ei toimi maasta poistamisen esteenä kielteisen päätöksen saaneilla.

Säädösvalmistelutyö on edellä mainittujen kirjausten osalta aloitettu 12.9.2023 asetetussa hankkeessa ulkomaalaislainsäädännön oleskelulupasääntelyn kehittämisestä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa kevätistuntokaudella 2024.

Ns. LAMA-toimintaohjelma on laadittu vuosille 2021-2024. Hallitusohjelmassa ei ole kirjausta toimintaohjelman toteuttamisesta ja näyttäisi siltä, että toimeenpanoa ei jatketa. Näkökulma maahanmuuttoon on nykyisessä hallitusohjelmassa erilainen. Toimintaohjelma sisältää myös kirjauksia, jotka eivät ole yhdenmukaisia nykyisen hallitusohjelman kanssa.

Turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeustodistusten antaminen Migrissä

Maahanmuuttovirasto on luopunut maksullisten työnteko-oikeustodistusten tekemisestä kansainvälisen suojelun hakijoille. Virasto on perustanut uuden virkapostin, josta kansainvälisen suojelun hakijat ja näiden työnantajat ovat voineet tiedustella työnteko-oikeuden ajantasaista tilaa maksutta sähköpostitse 24.1.2023 alkaen. Työnteko-oikeuden tila ilmoitetaan asiakasnumeroa tai muuta tunnistetietoa vastaan. Tiedusteluihin vastataan lähtökohtaisesti ’’työnteko-oikeus on voimassa – ei ole voimassa’’ -periaatteella, jotta tieto työnteko-oikeuden tilasta olisi asiakkaalle mahdollisimman selkeä ja ymmärrettävä.

Valtioneuvoston selonteko sisäisen turvallisuuden selonteosta EK 11/2022 – VNS 4/2021 vp (Strategiapäällikkö Ari Evwaraye)

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii sisäisen turvallisuuden keskeisten viranomaisten (poliisi, Rajavartiolaitos, pelastustoimi, Hätäkeskuslaitos, Tulli ja Maahanmuuttovirasto), rikosoikeudenhoidon ketjuun kuuluvien oikeushallinnon viranomaisten (Syyttäjälaitos ja Rikosseuraamuslaitos) sekä tuomioistuinlaitoksen toimintaedellytyksistä ja turvaa niiden rahoituspohjan vaalikaudet ylittävällä, kestävällä ja pitkäjänteisellä tavalla sisäisen turvallisuuden selonteossa (VNS 4/2021 vp) esitettyihin resurssitarpeisiin perustuen.

Sisäisen turvallisuuden selonteossa todetaan, että turvallisuuden ja oikeudenhoidon tarpeisiin vastaaminen ja riittävien palveluiden turvaaminen tarkoittaisi pysyvän rahoituksen tasokorotusta noin 10 prosentilla vuoden 2020 kehystasosta vuoteen 2030 mennessä, jos valtiontaloudelliset edellytykset sen sallivat.

Edellisen hallituskauden aikana sisäministeriön hallinnonalan kehysmäärärahat nousivat yhteensä vuoden 2020 teknisen kehyksen noin 1,48 miljardin tasosta vuoden 2023 yht. noin 2,29 miljardin tasolle, mikä tarkoittaa noin 810 miljoonan euron lisäystä. Vuoden 2023 talousarviossa hallinnonalalle myönnettiin lisäksi vuoden 2023 kehystason ylittävää lisäystä yht. 200 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna SM:n pääluokan määrärahat ovat nousseet vuoden 2023 talousarviossa yht. 914 miljoonalla eurolla (58 prosenttia).

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lisäykset vuodelle 2023 liittyivät pääosin Ukrainan sodasta aiheutuneeseen toimintaympäristön muutokseen ja sen vaikutuksiin sisäisen turvallisuuden viranomaisiin ja maahanmuuttoon. Merkittävimmät kehysvuodelle 2023 tehdyt lisäykset liittyivät Rajavartiolaitoksen investointeihin (valvontalentokoneiden hankinta 163 miljoonaa euroa; maa- ja merirajan tekninen valvontajärjestelmä 15 miljoonaa euroa), Rajavartiolaitoksen valmiuteen (30 miljoonaa euroa) sekä maahanmuuttoon (Ukrainasta pakenevat ihmiset, yhteensä 493 miljoonaa euroa).

Sisäministeriön hallinnonalan määrärahatasoa korotettiin jo kevään 2023 teknisessä kehyspäätöksessä vuosille 2024 - 2027 siten, että määrärahataso on kehyskauden alussa n. 2,4 miljardia euroa, josta se alenee n. 1,9 miljardiin euroon vuonna 2027. Kehyskauden alun määrärahoissa näkyvät Rajavartiolaitoksen hankkeet sekä varautuminen Ukrainasta saapuvien henkilöiden vastaanottomenoihin. Lisäystä edelliseen kehyspäätökseen verrattuna on yhteensä 179−547 miljoonaa euroa / vuosi.

Määrärahatason toivotun suuntainen kehitys jatkuu pääministeri Orpon hallitusohjelmassa, vuoden 2024 talousarviossa ja vuosien 2025- 2027 teknisessä kehyksessä. Sisäisen turvallisuuden toimijoiden riittävän resurssitason turvaaminen on kirjattuna hallitusohjelmaan. Rahoitusta lisätään asteittain poliisien määrän nostamiseksi 8 000 tasolle sen ollen kehyskauden lopulla 70 milj. euroa. Poliisitoimen resursointia nuoriso- ja jengirikollisuuden tutkinnassa ja torjunnassa kasvatetaan. Kokonaisuutena vuoden 2024 talousarviossa poliisin rahoitustaso tulee nousemaan yli 8 prosentilla vuoden 2023 tasosta. Rahoitusta lisätään myös valtakunnallisesti pelastajakoulutuksen määrän nostamiseen (3,5 milj. euroa vuonna 2024) ja rajavartijoiden määrän nostamiseen (1,5 milj. euroa vuonna 2024). Maahanmuuttovirastolle turvataan resurssit hallitusohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttamiseksi. Valtorin hinnankorotuksia on kompensoitu VM-kantaan sisältyneellä rahoituksella kaikille hallinnonalan virastoille.

Hallinnonalan haasteena tulee olemaan tulevinakin vuosina erityisesti kustannustason voimakas nousu ICT- ja toimitilamenoissa.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus tehostaa vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa ja tässä tarkoituksessa muun muassa 1) päivittää järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen strategian mahdollisimman pian, sekä 2) selvittää ja arvioi lainsäädännön kehittämistarpeet ja sen pohjalta valmistelee tarvittavat lainsäädäntöesitykset.

Oikeusministeriö on syksyn 2023 aikana valmistellut uuden järjestäytyneen rikollisuuden strategian laatimista. Strategia valmistellaan laajassa poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Laatiminen käynnistyy lähiaikoina. Tämänhetkisenä tavoitteena on, että strategia olisi valmis vuoden 2024 loppuun mennessä, jonka jälkeen sen toimeenpano käynnistyy. Strategiavalmistelussa arvioidaan ja huomioidaan esiin nousevat lainsäädännön muutostarpeet.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on lukuisia toimenpiteitä rikostorjunnan kehittämiseksi laajasti. Nimenomaisesti järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan edellyttämistä säädösmuutoksista ohjelmassa nostetaan esiin erityislaki järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan, joka mahdollistaisi entistä tehokkaamman tietojenvaihdon ja hallinnollisen torjunnan, jälkikäteen ilmoitettavan kotietsinnän säätämisen arviointi sekä uudesta rikostiedustelulainsäädännöstä säätäminen. Sisäministeriö on 25.9.2023 asettanut hallitusohjelman mukaisesti hankkeen valmistelemaan ehdotuksen poliisin rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi.

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi tietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä ja sen pohjalta valmistelee esityksen lainsäädännön muuttamiseksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan viranomaisia velvoitettaisiin antamaan poliisille ainakin henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten muutoin salassa pidettävät välttämättömät tiedot.

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut työryhmän koskien mahdollista velvoitetta antaa poliisille uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten salassa pidettävät tiedot. Sen toimikausi on 2.6.2023-30.6.2024. Myös hallitusohjelmassa on asetettu tavoite, että sektorilainsäädäntöä päivitetään muun muassa siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetuksen viranomaisia velvoitetaan antamaan poliisille ainakin henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten muutoin salassa pidettävät välttämättömät tiedot.

Lisäksi hallitus poistaa tiedonvaihdon esteitä hallitusohjelman useiden muiden tavoitteiden mukaisesti. Hallitusohjelman toimeenpanemiseksi sisäministeriö on asettanut lainsäädäntöhankkeen valmistelemaan ehdotuksen poliisilain ja poliisin henkilötietolain kansallista tiedonvaihtoa koskevien säännösten muuttamiseksi (SM046:00/2023).

Valtioneuvoston selonteko tiedustelulainsäädännöstä EK 70/2022 - VNS11/2021 (Strategiapäällikkö Ari Evwaraye)

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee perusteellisen selvityksen tiedustelulainsäädännön palomuurisääntelyn toimivuudesta ja täsmentämistarpeista, ja arvioinnin pohjalta valmistelee tarvittavat kattavat, tarkkarajaiset ja täsmälliset säännösehdotukset sääntelyn selkeyttämiseksi.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus muutoinkin tarkastelee tiedustelulainsäädännön toimivuutta, vaikutuksia ja mahdollisia muutostarpeita, huolehtii lainsäädännön ajantasaisuudesta muuttuvassa toimintaympäristössä sekä varmistaa tiedustelutoiminnan ja sen valvonnan riittävät resurssit.

Sisäministeriössä on Eduskunnan vastauksen johdosta valmisteilla eduskunnan esittämien toimenpiteiden ja hallitusohjelmakirjausten toteuttamiseksi hanke, joka käynnistyy syksyllä 2023.

26.9.2023

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Biometristen tietojen käsittely rikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi (erityisasiantuntija Suvi Pato-Oja)

Passin ja henkilökortin sisältämät biometriset tiedot, kasvokuva ja sormenjäljet, talletetaan Suomessa poliisin ylläpitämään kansalliseen rekisteriin. Tietojen sallituista käyttötarkoituksista säädetään vuonna 2019 voimaan tulleessa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (616/2019, poliisin henkilötietolaki). Tietoja ei saa käyttää rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi.

Eduskunta edellytti esitystä HE 206/2020 vp koskevassa vastauksessaan, että sisäministeriö selvittää oikeudelliset ja muut edellytykset lainmuutokselle, jolla passirekisteriin tai henkilökorttirekisteriin talletettujen sormenjälkien käyttäminen olisi mahdollista ainakin kaikkein törkeimpien rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi (EV 81/2021 vp). Sisäministeriössä valmisteltiin passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometristen tietojen käyttämisestä selvitys, joka annettiin hallintovaliokunnalle 6.9 2022. Selvityksen johtopäätösten mukaan jatkoarvioinnissa olisi punnittava esimerkiksi matkustusasiakirjojen merkitystä henkilön liikkumisvapauden kannalta sekä alun perin matkustusasiakirjaa varten kerättyjen tietojen käyttämisellä saatavaa rikostorjunnallista hyötyä. Selvityksessä arvioitiin, että passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometristen tietojen hyödyt korostuisivat erityisesti vakavimpien rikosten estämisessä, paljastamisessa ja selvittämisessä.

Poliisin ylläpitämään rekisteriin tallennetaan biometrisia tietoja myös ulkomaalaislain 131 §:ssa tarkoitetuista henkilöryhmistä. Tietoja saa käyttää eräiden sellaisten rikosten ennalta estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen, joiden on katsottu olevan kiinteässä yhteydessä valtion turvallisuuden suojaamiseen. Tietoja voidaan myös käyttää eräissä Schengenin tietojärjestelmään (SIS) tehtävissä kuulutuksissa, mutta vain hyvin rajoitetusti.

Eduskunta edellytti esityksestä HE 35/2021 vp antamassaan vastauksessa, että hallitus selvittää ja arvioi tarkkaan ulkomaalaisten biometristen tietojen käsittelyä koskevaa kansallista ja EU-sääntelyä, mukaan lukien edellytyksiä kansallisiin tietojärjestelmiin tallennettujen biometristen tietojen käyttämiselle SIS-asetusten mukaisissa kuulutuksissa, ja ryhtyy tarvittaessa asianmukaisiin toimiin kansallisen lainsäädännön muuttamiseksi (EV 92/2022 vp).

Hallitusohjelman mukaan hallitus vahvistaa rikostorjuntaa kansalaisten turvallisuuden ja viranomaisia kohtaan koetun luottamuksen lisäämiseksi. Osana tätä hallitus muun muassa arvioi ja parantaa edellytyksiä biometriikan käyttöön lainvalvonta- ja rikoksentorjuntatarkoituksissa. Sisäministeriö on 25.9.2023 asettanut lainsäädäntöhankkeen valmistelemaan ehdotuksen passirekisteriin ja henkilökorttirekisteriin tallennettujen biometristen tietojen sekä ulkomaalaislain 131 §:n nojalla poliisin ylläpitämään rekisteriin tallennettujen biometristen tietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamiseksi (SM048:00/2023). Hankkeen tavoitteena on, että ehdotettu sääntely mahdollistaa biometristen tietojen käsittelyn välttämättömässä laajuudessa ottaen huomioon perus- ja ihmisoikeudet sekä yleislainsäädännössä tietojen käsittelylle asetetut edellytykset. Ulkomaalaislain 131 §:n nojalla tallennettujen bio-

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

metristen tietojen käyttämistä maahanmuuttohallintoon liittyvissä SIS-palauttamiskuulutuksissa ja SIS-maahantulokieltokuulutuksissa arvioidaan lisäksi sisäministeriön 12.9.2023 asettamassa hankkeessa, jossa kehitetään ulkomaalaislainsäädännön oleskelulupasääntelyä. (SM041:00/2023).